

För ett Kärnkraftsfritt Bottenviken

Fortfarande finns förutsättningar att avstyra vansinnesprojektet med ett finsk-ryskt kärnkraftverk i Pyhäjoki vid Bottenviken. Men nu måste vi samla det svenska motståndet för ett fortsatt kärnkraftsfritt Bottenviken.

Byggnadstillstånd enligt Kärnenergilagen saknas

Fennvoima OY saknar fortfarande byggnadstillstånd enligt Kärnenergilagen för den planerade kärnreaktorn Hanhikivi 1. Den finska regeringen uppger att de beräknar ta beslut i slutet av 2017 eller tidigt 2018. Trots detta har mycket omfattande arbeten sedan flera år tillbaka pågått på Hanhikivi, med bl a vägbyggen, utfyllnad och kringbyggnader.

Kraftig finsk oro

Under augusti 2016 har flera tunga instanser i Finland framfört sin oro och kritik rörande Fennvoimas kärnkraftsprojekt. Men vi vet inte om detta får någon betydelse för tillståndsbeslutet.

I ett protokoll från finska strålsäkerhetsmyndigheten (STUK) som redovisades i finsk media i augusti 2016 uttrycker STUK sin oro över att säkerhetsfrågor inte har högsta prioritet i företaget. Myndigheten är också bekymrad över den ringa kärnkraftskompetensen i bolagets ledningsgrupp och att anställda på kärnkraftsverksbygget i Pyhäjoki har utsatts för påtryckningar.

Finska utrikesministeriet (UM) uttryckte i augusti 2016 sin oro över projektet. "Det finns risker anknutna till projektets finansiering, huvudentreprenörens kompetens, en fördröjning av projektets genomförande, helhetskostnaderna, lönsamheten, den interna situationen i Ryssland och Rysslands internationella relationer. De här riskerna kan genom projektet bredare återspeglas som problem även i relationerna mellan Finland och Ryssland", skriver UM i sitt utlåtande.

En rapport från Utrikespolitisk institutet, beställd av finska regeringen offentliggjordes 30 augusti 2016. Där nämns kärnkraftverket i Pyhäjoki som ett exempel där Ryssland har utövat påtryckningar på Finland, och rapporten varnar även för att Ryssland kan komma att ifrågasätta Finlands självständighet.

Stark svensk opinion

Hittills har tolv norrlandskommuner, på olika sätt, tagit avstånd från kärnkraftsbygget i Pyhäjoki. Det är Boden, Härnösand, Kalix, Kramfors, Piteå, Robertsfors, Skellefteå, Sundsvall, Timrå, Örnsköldsvik, Överkalix och Övertorneå kommuner.

Den 2 september 2016 skickade nätverket Kärnkraftsfritt Bottenviken ett brev till alla 36 kommuner i Norrbotten, Västerbotten och Västernorrland med rubriken "Hur bevarar vi Bottenviken fritt från kärnkraft?" Vi hoppas nu att kommunerna ska agera gemensamt på något sätt. Vi hoppas också att fler kommuner tar ställning mot kärnkraftverket. *Se brevet som finns på hemsidan.*

Många svenska myndigheter, kommuner, organisationer och privatpersoner har använt Finlands samråd enligt Esbo-konventionen för att framföra kritiska synpunkter på Fennvoimas miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Men Finland har tyvärr hittills inte tagit hänsyn till dessa synpunkter. Finlands regering har hittills inte fört något samtal med Sveriges regering i denna gränsöverskridande fråga.

Tiotusentals människor skrivit sina namn på nätverket Kärnkraftsfritt Bottenvikens namninsamlingar för att stoppa kärnkraftverket. Mängder av svenska organisationer har vädjat till Finlands regering och riksdag att inte bygga kärnkraftverket. Fjorton svenska och finska forskare har med stor oro vädjat till Finlands regering att avslå ansökan om att bygga kärnkraftverket.

Muddring i Bottenviken

I september 2016 har muddringsarbeten startat men redan har flera problem med bl a oljeläckage förekommit. Fennovoima redovisade i sin MKB att de kommer att använda ett 190 ha stort havsdeponiområde ca 9,5 km väster om udden Hanhikivi. Ur ett miljöperspektiv är muddring och dumpning problematiskt, och enligt svensk lagstiftning är det förbjudet att dumpa massor till havs, vilket Havs och Vattenmyndigheten (HaV) påpekade i sitt yttrande om Fennovoimas MKB. Detta är också förbjudet enligt det sk Londonprotokollet. HaV skriver i sitt yttrande att det finns risk att muddermassorna förs från platsen med bottenströmmarna efter dumpning då deponiområdet inte har sk ackumulationsbotten, samt att vandringssik och lax som passerar dumpningsplatsen kan komma att ändra sina vandringsrutten.

Vatten- och miljö tillstånd

I juli 2015 beviljades Fennovoima tillstånd av Regionförvaltningen i Norra Finland att bygga en hamn, konstruktioner för kyluttag och att gräva en farled till Hanhikivi kärnkraftverk, samt att tippa muddermassor i havet. I juni 2016 beviljade samma förvaltning miljö tillstånd för ett 1200 MW stort kärnkraftverk och reservenergiproduktion, samt tillstånd enligt vattenlagen för upptagning av havsvatten. Beslutet ger även tillstånd att börja bygga utloppskonstruktioner för kylvattnet.

Överklagan vatten- och miljö tillståndet

Nu senast har Nätverket Kärnkraftsfritt Bottenviken överklagat besluten där man beviljat Fennovoima vatten- och miljö tillstånd till Vasa förvaltningsdomstol den 14 juli 2016. I februari lämnade nätverket sina synpunkter. Den 7 september har vi skickat ett Genmäle då vi inte haft möjlighet att läsa de övriga klagandes skrivelser då de inte översatts till svenska.

Synpunkter skickade till finska regeringen

Nätverket har den 30 april 2016 skickat sina synpunkter till Näringsminister Olli Rehn på Fennovoimas ansökan att få bygga kärnkraftverket enligt Kärnenergilagen.

Uttalande skickat till finska och svenska regeringarna

Vid den internationella konferensen "Kärnkraft vid Bottenviken?" i Skellefteå 21-22 maj 2016 antogs ett uttalande som skickades till regeringarna i Finland och Sverige. En kopia för kännedom skickas till Rysslands ambassad i Stockholm för vidarebefordran till Rysslands regering. Arrangörer för konferensen var nätverket Kärnkraftsfritt Bottenviken i samarbete med Folkkampanjen mot Kärnkraft-kärnvapen, Miljörörelsens Kärnavfallssektariat (Milkas), Kvinnor för Fred i Finland och Kvinnor Mot Atomkraft i Finland.

Se uttalandet som finns på hemsidan.

Mellanlagring av använt kärnbränsle

Det innebär en extremt allvarlig risk att använt radioaktivt kärnbränsle enligt Fennovoimas MKB ska mellanlagras intill Bottenvikens strand från år 2024 till 2150 för att därefter slutförvaras i berggrunden i ofattbara 100 000 år.

Nu aktuellt med Esbo-samråd om slutförvaringen

Den 12 juli 2016 meddelade Arbets- och näringsministeriet i Finland att de godkänner det program för bedömning av miljökonsekvenser av slutförvaringen av använt kärnbränsle (MKB-program) som kärnkraftsbolaget Fennovoima OY lämnade in i slutet av juni. Fennovoima har i sitt program valt Euraåminne eller Pyhäjoki som potentiella platser för en inkapslingsanläggning och för ett slutförvar av använt kärnbränsle enligt den svenska KBS-metoden. Det är mycket anmärkningsvärt att Finland redan gått vidare med den kritiserade KBS-3-metoden trots att Sverige ännu inte beslutat godkänna - eller avslå - samma metod. Inom kort kommer ett samråd inledas om MKB-programmet enligt Esbo-konventionen. I detta samråd är det viktigt att svenska organisationer och privatpersoner tillsammans med myndigheter skickar sina synpunkter.

Utställning på Väven i Umeå 28 september – 14 oktober

Fotografen och konstnären Ann Andréns utställning "Tjernobyli 30 år och Slutförvaring?" kommer att visas i Väven vän 4, intill Folkets bio, mellan 28 september till 14 oktober. Utställningen öppnar onsdagen 28 september. På kvällen kl. 18.00 kommer journalisten och dokumentärfilmaren Bo Levin visa sin film "Strålände spår" (45 min) på Folkets bio. Efter filmen berättar Bo Levin om filmen och sin bok. Efter det kan det bli fika och samtal med Bo Levin.

Utställningen kommer därefter att visas i Skellefteå
Se kommande information.

**Utställning på Väven
Tjernobyli 30 år och Slutförvaring?
– med ett barnperspektiv**

Fotografen och konstnären Ann Andréns utställning om Tjernobyli-katastrofen visas i Väven vän 4, intill Folkets bio, mellan **28 september till 14 oktober**. Ann Andréns är idag över 80 år och har skänkt sin utställning till Folkkampanjen mot Kärnkraft & Kärnvapen (FMKK).

Utdrag ur Ann Andréns gåvobrev 15 februari 2016:
"Jag reste till Ukraina tillsammans med Ingegerd Björklund två gånger. Första gången besökte vi Endokrinologiska sjukhuset i Kiev, där man opererar barn som efter Tjernobyli har drabbats av sköldkörtelcancer. Andra gången dokumenterade jag Zonen i Tjernobyli, den utbrända staden Pripjat, skolan och lekplatsen".

Vi visar Ann Andréns utställning om Tjernobyli-katastrofen eftersom den fortsätter efter 30 år. Utställningen bygger på Ann Andréns två besök i Tjernobyli med omgivningar och i Kiev. Hennes fotografier och tolkningar av katastrofens omfattning och obönhörliga fortsättning vädjar till vår känsla och besvaras med hårdfakta.

Invägning
Utställningen öppnar **onsdagen 28 september**. På kvällen kl. 18.00 kommer journalisten och dokumentärfilmaren Bo Levin visa sin film "Strålände spår" (45 min) på Folkets bio. Efter filmen berättar Bo Levin om filmen och sin bok. Efter det kan det bli fika och samtal med Bo Levin. Utställningen kommer vara obemannad men kan besökas fritt under Vävens öppettider. SO-lärare med skolklasser och enskilda elever är mycket välkomna. Ingen föranmälan, fritt inträde.

Vi hälsar alla välkomna till denna unika utställning som har och kommer att visas runt om i Sverige. Efter visning i Umeå kommer vandringsutställningen visas på biblioteket i Skellefteå.

Arrangörer i Umeå: Folkkampanjen mot kärnkraft/kärnvapen (FMKK) och Nätverket för ett kärnkraftsfritt Bottenaviken.
Kontaktpersoner för utställningen i Umeå: Erik Danielsson, 070-3389913 och Birgitta Wallin, 070-7407940.

Johan på turné

Arvsloganden!

Spanning! Visst kan solen rädda världen och din stad, men hur?

Ållsång!

Hur finansierar vi en omställning lokalt och ändrar politiken?

Det onödiga klimatet. Varför får det fortsätta och vad är medias berättelse egentligen?

Boken!

ETC fyller 40 år men vad händer under de här åren?

Elbilar!

6 oktober, kl. 14:00 – Lillan, Skeppsbrogatan 16.

Kom till en rolig, solig eftermiddag för mycket mera demokrati med Johan Ehrenberg och Stefan Sundström.

Johan på turné

Arvsloganden!

Spanning! Visst kan solen rädda världen och din stad, men hur?

Ållsång!

Hur finansierar vi en omställning lokalt och ändrar politiken?

Det onödiga klimatet. Varför får det fortsätta och vad är medias berättelse egentligen?

Boken!

ETC fyller 40 år men vad händer under de här åren?

Elbilar!

6 oktober, kl. 19:00 – Pite Energi, Västra Kajvägen 1.

ETC Så kan solen rädda Piteå. Kom till en rolig, solig kväll för mycket mera demokrati med Johan Ehrenberg och Stefan Sundström. ETC

Solföreläsningarna i Luleå och Piteå den 6 oktober

Kan solen leverera elström även här i Norrbotten? Johan Ehrenberg och Stefan Sundström är på turné för att berätta hur vi alla kan bli elleverantörer. Nu kommer de till Norrbotten för att i Luleå och Piteå förklara hur det kan gå till. På torsdag 6 oktober klockan 14.00 på Lillan i Luleå (Norra hamnen) och samma dag klockan 19.00 är det Piteå som äras med ett besök i Piteå Energis lokaler. Kom och träffa solpionjären Johan Ehrenberg och trubaduren Stefan Sundström. *Se affischer på föregående sida.*

Mer information från nätverket Kärnkraftsfritt bottenviken

Läs mer på hemsidan <http://karnkraftsfritt.se/> och på nätverkets Facebooksida <https://www.facebook.com/groups/karnkraftsfritt.bottenviken/>

Kom med i nätverket - kontakta nätverkets kontaktpersoner

Överkalix Kennerth Moberg, kennerth.moberg@telia.com

Övertorneå, Hedenäset Mattias Johansson, bjumis@gmail.com

Övertorneå, Juosengi Tarja Leinonen, tarja.leinonen@gmail.com

Haparanda Per Lundbäck, per_lundback@telia.com

Kalix Lena Lagerstam, lena.lagerstam@telia.com

Luleå Christina Morin, cina.morin@telia.com

Luleå Roger Malmberg, rogermalmberg@hotmail.com

Piteå Per Holmqvist, per@nordansmak.se

Arvidsjaur Birgit Lindberg, birgit.lindberg@arvidsjaurnet.se

Skellefteå Rolf Granstrand rolf.granstrand@gmail.com

Skellefteå Seiko Matsuda seikom@live.jp

Robertsfors Elisabeth Holmström, elisabeth.holmstrom@bottniait.se

Umeå Erik Danielsson, erdanielsson@gmail.com

Östersund Diana Fernlund, diana.fernlund@telia.com

Härnösand Eva Goes, eva@goes.se

Sundsvall Måna Wibron, mana.wibron@designmmm.nu

Sundsvall Ulf Gustafsson, ulf414@hotmail.com

Hudiksvall My Leffler, my.helsingland@hotmail.com

Näsåker Lo Högberg, lo.hogberg@gmail.com

Stockholm Inger Raaby, i.s.raaby@gmail.com

Stockholm Anders Forsbom, Anders.Forsbom@sweco.se

Järna Kristina Berg, bergvilja@gmail.com

Värmland Liv Jofjell, liv.jofjell@gmail.com

Nyhetsbrevet är sammanställt av Lena Lagerstam

